

Egy roma nemzetiségű panaszos azt sérelmezte, hogy nem tudta meghosszabbíttatni édesapja sírhelyének használati idejét. A biztoshelyettes hatásköre hiányában a beadvánnyal összefüggő főbb jogszabályi rendelkezésekről, ezen belül kiemelten a jogorvoslati lehetőségekről tájékoztatta a panaszost.

ESETJOGI MOZAIK

Egy roma nemzetiségű panaszos családja szociális alapon bérbeadott önkormányzati lakásból való kiköltöztetéstől tartva a biztoshelyetteshez fordult segítségért. A biztoshelyettes a lakás további bérlésének feltételeiről tájékoztatta a panaszost, egyúttal jelzéssel élt a területileg illetékes családsegítő központ felé.

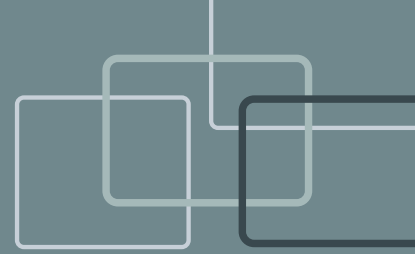
Egy német nemzetiségű panaszos több beadvánnyal is fordult a nemzetiségi biztoshelyetteshez, egyrészt a Németországban végzett munkájával összefüggő anyagi követelése miatt, másrészt a nyugdíjára vonatkozó kérdései tisztázása érdekében.

A hátrányos helyzetű, életfenntartási gondokkal küszködő panaszos és élettársa rendkívüli települési támogatás iránti kérelmét a települési önkormányzat elutasította. Az elutasító határozatot sérelmezve a panaszos további támogatási lehetőségekről érdeklődött a biztoshelyettestől.

A biztoshelyettes egyes településeken, szélsőjobboldali szervezetek által tartott demonstrációkkal összefüggésben felhívta az országos rendőrfőkapitány figyelmét arra, hogy – a gyűlölet-bűncselekmények elleni hatékonyabb fellépés részeként – a rendőri szervek a közösség elleni uszítás büntetőjogi tényállása hatályos szövegét alkalmazzák az eljárásaik során.

A panaszos édesanya állandó gondoskodást és felügyeletet igénylő, értelmi fogyatékos és mozgáskorlátozott gyermekét egyedül neveli, az édesapa azonban nem tesz eleget gyermektartási kötelezettségének. A roma nemzetiségű panaszos az elmaradt tartásdíj végrehajtásával, a megelőlegezett gyermektartásdíj folyósításával és behajtásának lehetőségével összefüggésben fordult a biztoshelyetteshez.

A biztoshelyettes – egy roma jogvédelemmel foglalkozó nemzetközi civil szervezet elnökének jelzései nyomán – vizsgálatot folytatott egy politikai párt és két szélsőjobboldali szervezet által Monoron, illetőleg Jászapátiban 2021 nyarán – a „cigánybűnözés” elleni tiltakozásul – szervezett demonstrációk ügyében, és a helyszínen is tájékozódott a monori demonstráció körülményeiről, valamint tájékoztatást kért az országos rendőrfőkapitánytól.

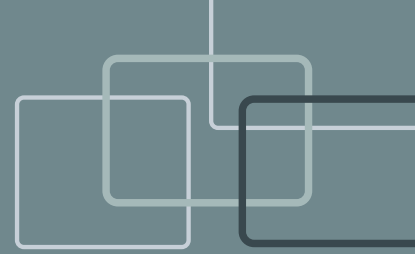
Az országos rendőrfőkapitány tájékoztatása szerint a gyülekezési hatóságnak a lehető legszélesebb körben szükséges biztosítania a gyülekezési jog gyakorlását, annak tiltó határozattal történő korlátozása csak végső eszközként alkalmazható, amennyiben a gyülekezési törvényben kifejezetten hivatkozott közbiztonság, közrend vagy mások jogainak és szabadságának védelme enyhébb korlátozással nem biztosítható.

A Monori Rendőrkapitányságra bejelentett vonulós gyűlést illetően – annak helyszínére, illetve útvonalára figyelemmel – a gyülekezési hatóság nem hozott korlátozó vagy tiltó határozatot.

A Jászberényi Rendőrkapitányságra bejelentett rendezvényeket illetően öt esetben tiltó határozatot, egy esetben pedig – a vonulós demonstrációt statikusra – korlátozó határozatot hoztak a közbiztonság vagy a közrend veszélyeztetésére, illetve mások jogainak és szabadságának sérelmére tekintettel.

Az egyik bejelentő két rendőrségi határozattal szemben a bírósághoz fordult jogorvoslattal, de kereseteit a Kúria elutasította. A kúriai döntés elvi tartalma szerint „az olyan rendezvény bejelentése, amelyik demonstratív voltában alkalmas arra, hogy a kisebbségekben, illetve az odatartozó személyekben az adott közösséghez való tartozásuk okán félelmet keltsen, megalapozza a gyülekezési jog gyakorlásának korlátozását.”

A biztoshelyettes – a békés gyülekezéshez való alapjog biztosításával összefüggésben – felhívta a figyelmet az Alaptörvény azon rendelkezéseire is, melyek szerint a véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével; illetőleg a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére; valamint a magyar nemzet, a nemzeti, etnikai, faji vagy vallási közösségek méltóságának a megsértésére.

Az országos rendőrfőkapitány tájékoztatása szerint a rendőrség mindkét gyűlés biztosítását a szükséges erőkkel és eszközökkel, a vonatkozó jogszabályokban foglaltaknak megfelelően hajtotta végre; a gyűlések során rendkívüli esemény nem történt, rendőri intézkedésre nem került sor. A Jászapátiban megtartott gyűlést követően ugyanakkor több bejelentés is érkezett a hatóságokhoz, melyeket a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság – közösség elleni uszítás bűntette miatt tett feljelentésként értékelve – elutasított.

A biztoshelyettes a német nemzetiséget sértő kijelentésekről és a gyűlöletbeszéd elleni fellépésről szóló 5/2020. számú elvi állásfoglalásban kiemelten foglalkozott a közösség elleni uszítás tényállásának alkalmazásával összefüggő problémákkal, és megállapította, hogy a közösség elleni uszítás jogalkalmazói gyakorlatában a Btk. 2016-os módosítása – az „erőszakra uszít” elkövetési magatartásként való megjelenítése – egyelőre nem hozott érdemi változást.

A biztoshelyettes jelen vizsgálata eredményeként is megállapította, hogy a nyomozó hatóság – a gyűlöletre uszítás elkövetési magatartását lényegében erőszakra uszításként értelmezve – a közösség elleni uszítás tényállásának a Btk.-módosítás előtti, nem pedig a hatályos szövegét vette alapul a feljelentések elutasításának indokolásakor, ezért felkérte az országos rendőrfőkapitányt, hogy – a gyűlölet-bűncselekmények elleni hatékonyabb fellépés részeként – fordítsanak kiemelt figyelmet a közösség elleni uszítás tényállása hatályos szövegének megfelelő alkalmazására.